

ת"פ 17059/02/18 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 17059-02-18 מדינת ישראל נ' פלוני

בפני כבוד השופט דוד שאול גבאי ריכטר

המאשימה

הנאשם

בעניין: מדינת ישראל

ע"י תביעות ירושלים

נגד

פלוני

ע"י ב"כ עו"ד אריאל הרמן

מטעם הסנגוריה הציבורית

הכרעת דין

אומר בפתח הדברים, בהתאם לאמור בסעיף 182 סיפא לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982, כי החלטתי לזכות את הנאשם מן המיוחס לו.

כתב האישום

נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירת איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977 (להלן - **החוק**).

מעובדות כתב האישום עולה, כי הנאשם ואשתו (להלן - **המתלוננת**) מתגוררים בביתם המשותף. ביום 1.9.2017, בשעת ערב, התגלע ויכוח קולני בין הנאשם לבין המתלוננת בעת היותם בבית. הוויכוח בין הצדדים החריף והמתלוננת אמרה לנאשם כי תתקשר למשטרה. בתגובה, איים הנאשם על המתלוננת באומרו: "בואי נראה אותך מתקשרת למשטרה, אם לא תתקשרי למשטרה, אתן לך מכות". לאחר מכן, ובעת שהמשטרה הגיעה לביתם, פנה הנאשם לאחד השוטרים ואמר לו: "במקום לשלוף העדפתי לצאת החוצה להירגע", תוך שהוא מחווה בתנועה עם יד ימין לכיוון מותן צד ימין.

תשובת הנאשם לכתב אישום

הנאשם אינו שולל את התרחשות האירוע, אך טוען כי הדברים שנאמרו אינם עולים כדי עבירת איומים. בנוסף נטען, כי גם אם יש בדברים שאמר הנאשם משום איומים, הרי שקמה לו הגנת זוטי דברים.

הראיות בתיק

במסגרת ההליכים שלפניי שמעתי את הנאשם. כמו כן, הוגשו בהסכמה הודעת הנאשם (ת/1), הודעת המתלוננת (ת/2), דו"ח פעולה של השוטר דוד פטל שהגיע לביתם (ת/3), דו"ח עיכוב (ת/4), דיסק מוקד 100 (ת/5) ודו"ח שמיעה (ת/6).

שמעתי את הנאשם, קראתי את המסמכים שהוגשו ושמעתי את הדיסק.

תמצית עמדות הצדדים

המאשימה סבורה, כי הוכיחה מעל לספק סביר כי נסיבות המקרה מקימות את יסודות עבירת האיומים. עוד נטען, כי לא עומדת לנאשם הגנת זוטי דברים, שכן דבריו של הנאשם מלמדים על פגיעה של ממש בערך המוגן העומד בבסיס עבירת האיומים, ומשכך לא ניתן לראות בהם זוטי דברים. בנוסף טוענת המאשימה, כי יש לדחות את טענת ההגנה לאכיפה בררנית, נוכח השוני הקיים בין דברי הנאשם לבין דבריה של המתלוננת. כמו כן, מציינת המאשימה, כי הנאשם מנוע מלסתור את תוכן של הראיות שהוגשו בהסכמה, מבלי שנחקרו נוספים מלבד הנאשם.

מנגד, טוען הסניגור, כי הדברים שאמר הנאשם אינם עולים כדי איומים, וממילא עומדות לנאשם, הן טענת ההגנה מן הצדק, מן הטעם של אכיפה בררנית (הפלייתו לעומת המתלוננת), והן טענת זוטי דברים. הדברים יובאו בהרחבה בהמשך.

דין והכרעה

על-מנת להוכיח במידה הנדרשת ביצועה של עבירת איומים יש להראות כי "האיום הינו הטלת פחד או אימה מפני רעה צפויה שיש בה כדי לפגוע באחד הערכים המוגנים המפורטים בסעיף" (ר': יעקב קדמי, **על הדין בפלילים - חוק העונשין, חלק רביעי**, תשס"ו-2008, ע"ע 2123-2124), כאשר על האיום לענות "על המבחן האובייקטיבי של הטלת מורא על האדם הסביר... אם יש לדובר שליטה או השפעה על אפשרות התממשות האזהרה" (שם, עמ' 2124). יש גם להתייחס לנסיבות בהן ניתן הביטוי. "יש והמסר ונסיבות העברתו הופכים את הביטוי מאזהרה לאיום אסור" (שם, עמ' 2125). ב-ע"פ 6845/09 **זקן נ' מ"י** (מיום 12.7.2010) (להלן - **עניין זקן**) נקבע מבחן ההקשר, לפיו יש לשאול שלוש שאלות: מה נאמר, מי אמר ומדוע אמר, כאשר על שלוש השאלות להשיב על הקשר האיום הנטען. אשר ליסוד הנפשי, נדרשת מחשבה פלילית (מודעות להתנהגות ומודעות לנסיבות), והיסוד העובדתי אינו דורש רכיב תוצאתי (ר': גבריאל הלוי, **תורת דיני העונשין**, כרך ד', התשע"א-2010, ע"ע 442-443).

בכתב האישום מפורטים למעשה שני אירועים. האירוע שבו אמר הנאשם למתלוננת, שאם לא תתקשר למשטרה, יכה אותה (להלן - **האירוע הראשון**); והאירוע שבו הגיעו השוטרים לביתם, והנאשם אמר לשוטר, כי במקום לשלוף (את נשקו), יצא החוצה להירגע (להלן - **האירוע השני**). אבחן האם מתקיימים יסודות עבירת האיומים באירועים כסדרם לעיל.

האירוע הראשון

ההגנה לא חלקה על כך שהתקיים במקרה זה היסוד העובדתי ומיקדה טיעוניה בכך שלא התקיים היסוד הנפשי.

ביחס ליסוד הנפשי, מדובר, כאמור, בעבירה בעלת יסוד נפשי של כוונה מיוחדת מסוג מטרה, אותה יש לפרש כשאפה להשגת יעד, והוא "להפחיד או להקניט" את מי שהאיום הופנה כלפיו. היינו, אין די בכך שהדברים שנאמרו הם כאלה שיש בהם להטיל פחד בליבו של אדם סביר בנעליו של המתלונן, אלא שיש להוכיח, ברמה הנדרשת, כי הנאשם אמר את שאמר מתוך מטרה להשיג יעד זה.

לאחר שנתתי דעתי למכלול הנסיבות במקרה זה, דעתי היא, שהמאשימה לא עמדה בנטל ההוכחה הנדרש בפלילים. אנמק להלן מסקנתי.

מהודעת הנאשם ועדותו בפני עולה כי ביום האירוע, חזר הנאשם לביתם מעבודתו כמאבטח והתיישב על הספה לנוח. המתלוננת החלה להתווכח עמו על כך שאינו עוזר בבית, אמרה לו לקום, וביזתה אותו לדבריו (עמ' 6, שורות 14-16). הנאשם יצא מהבית כדי להירגע, הלך לקניון ושב לאחר זמן מה. התיישב על הספה, או אז החלה המתלוננת לצעוק עליו, לאיים עליו ולקלל אותו. הנאשם צעק עליה בתגובה, ואמר לה שתיתן לו לשבת בלי תנועות מאיימות. המתלוננת ראתה כי אינו מתכוון לקום מהספה ואמרה, כי אם הוא לא מפסיק לצעוק, היא תתקשר למשטרה. בתגובה אמר לה נאשם "אדרבא, תתקשרי, אם לא תתקשרי, תקבלי מכות" (שם, שורות 18-23). לטענת הנאשם, בשל כעסה של המתלוננת, בחרה להתקשר למשטרה והנאשם פחד "פחד מוות" (עמ' 7, שורות 1-2) והכל כדי "לעשות לו פרינציפ" (עמ' 11, שורה 33). בהמשך הוסיף וטען הנאשם, כי בני הזוג נמצאים בהליכי גירושין, וכי המתלוננת מאיימת עליו ומשפילה אותו ואף עושה בתיק זה שימוש נגדו אגב הליכי הגירושין (עמ' 7, ש' 5).

האזנתי לשיחה המוקלטת של מוקד 100. בתחילת השיחה, אומרת המתלוננת למוקדנית כי: "בעלי מעוניין שאני אתקשר למשטרה". בהמשך כאשר נשאלה מה קרה, השיבה: "סתם אלימות". אז נשאלה ע"י המוקדנית האם בעלה הוא שביקש ממנה להתקשר למשטרה ולדווח עליו, ותשובת המתלוננת היא "לא, אני לא רוצה לדווח עליו". כשנשאלה מדוע ביקש ממנה הנאשם להתקשר, השיבה "לא יודעת". מאוחר יותר התקשרה המתלוננת שוב למוקד וביקשה לבטל את הזמנת הניידת בטענה כי התקשרה בטעות.

בהודעת המתלוננת (ת/2) אמרה זו, כי היא התקשרה סתם למשטרה (שורות 6-7), כי זו הפעם הראשונה שהנאשם מאיים עליה (שורות 11-12) וכי אינה חוששת ממנו (שורות 16-17). בסיום החקירה טענה המתלוננת, כי אינה מעוניינת להתלונן נגד הנאשם ו"שיבוא כמה שיותר מהר לבית, זה הכי חשוב" (שורות 21-22).

מכל האמור עולה תמונה של קנטור והתגרות מצד המתלוננת בנאשם, ודבריו של הנאשם באים בתגובה ישירה להתנהגותה של המתלוננת. בהתחשב ברמת האגרסיביות של הוויכוח כמתואר ע"י הנאשם, באופן שלא נסתר ע"י המאשימה בראיות האחרות (הודעת המתלוננת נגבתה **טרם** הודעת הנאשם, ולא נגבתה הודעה נוספת מאוחרת יותר מן המתלוננת), מצטיירת תמונה של מענה לשון מצד הנאשם - זאת ולא מעבר לכך. בנסיבות שכאלה, לא ניתן להבין כי מדובר באיום אמין או איום ממשי, אלא בעיקר באמירה שנועדה להפיס את דעתה של המתלוננת שהתרתחה על הנאשם, והוא בתורו, קינטר אותה חזרה באמירתו המאתגרת אותה לפעול נגדו, באמצעות פניה למשטרה. לא זו אף זו, אלא שהנאשם טען, וטענתו לא נסתרה, כי חש מפוחד ומאיים מהתנהגות המתלוננת ואימיה, כי אם לא יפסיק לצעוק, תתקשר למשטרה (פרו' עמ' 7, ש' 1).

יוצא, אפוא, כי הדברים "אם לא תתקשרי למשטרה ארביץ לך" באו כמענה לשון מקנטר ומתגרה, ולא מעבר לכך, בבחינת משקל נגד להתנהגותה של המתלוננת כלפי הנאשם באותה סיטואציה.

יצוין, כי בכך שהנאשם לא ביקש בהתנהגותו להפחיד את המתלוננת, אין די. עדיין יכולה המאשימה להוכיח את יסוד המטרה באמצעות שימוש בהלכת הצפיות, ולפיה די בכך שהנאשם צפה ברמה גבוהה של הסתברות, כי אמירת מילים אלו תגרום לפחד בליבה של המתלוננת, על מנת לקיים את יסוד המטרה שבעבירת האיומים (ראו רע"פ 2038/04 **שמואל לם נ' מדינת ישראל** (מיום 4.1.2006), (להלן - **עניין לם**)).

אלא שאינני סבור כי ניתן להוכיח שהנאשם צפה ברמה גבוהה של הסתברות את השפעת הביטוי על המתלוננת, בוודאי לנוכח הלך הרוחות שתיארת, שהתקיים בין בני הזוג על-פי הרושם המתקבל. כלל הצפיות הפסיקתיות מבוסס על הרציונל לפיו "מתקיימת שקילות מוסרית בין מי שביקש להשיג את היעד המוגדר בעבירה... לבין מי שראה מראש את השגתו של יעד כזה כאפשרות קרובה לוודאי" [ע"פ 217/04 **אלקורעאן נ' מדינת ישראל** (מיום 29.6.2005) (פסקאות 7-9)].

בעניינינו, לא הוכח שהנאשם צפה ברמה גבוהה של הסתברות שדבריו יביאו להטלת אימה בלבה של המתלוננת. הדברים נאמרו תוך סערת רגשות ובתגובה מהירה לדברים ולאיומים של המתלוננת, שהכעיסו את הנאשם ואף הטילו בו פחד.

התוצאה היא שאני קובע כי היסוד הנפשי בעבירת האיומים אינו מתקיים ואני מזכה את הנאשם מהמיוחס לו באירוע הראשון.

זוטי דברים

למעלה מן הצורך, אולם לא בשולי הדברים אציין, כי סברתי שיש לקבל גם את הסייג של "זוטי דברים", לפי סעיף 34"ז לחוק העונשין, המותנה בקיומם של ארבעה תנאים מצטברים: **טיבו של המעשה, נסיבותיו, תוצאותיו והאינטרס הציבורי.** המחוקק לא הבהיר מהו המשקל שיש להעניק לכל אחד מן התנאים האמורים, אולם בפסיקה הובהר, כי הדעה הרווחת מעניקה את מירב המשקל לתנאי שעניינו האינטרס הציבורי [ע"פ 7829/03 **מדינת ישראל נ' אריאל הנדסת חשמל רמזורים ובקרה בע"מ** (מיום 14.7.2005) (להלן - **עניין אריאל**) (פסקה 25 לפסק דינו של כב' השופט א"א לוי); **קדמי, חלק ראשון**, בעמ' 556].

בעניין אריאל נקבע, כי על אף העובדה שסייג זוטי דברים אינו מונה רשימה סגורה של מקרים, הרי שהמגמה בפסיקה היא שיש להחילו בזהירות יתרה, תוך בחינה פרטנית של כל מקרה ומקרה ועל פי הנסיבות העולות ממנו, תוך שעל בית המשפט לשאול האם מעשה העבירה הצמיח מידה מזערית של סכנה לציבור. נדמה, כי המקרה שלפנינו עונה על דרישות סעיף זוטי דברים, הן בשל טיבו (איום שאם המתלוננת לא תתקשר למשטרה תוכה ע"י הנאשם - אמירה שאין בה ממש משום שהיא סותרת את עצמה, ואינה משרתת את הנאשם); הן בשל נסיבותיו - כאמור דובר בויכוח הדדי ובקנטור והתגרות הדדיים; והן ביחס לתוצאותיו - לא היה כל אלמנט של אלימות פיזית לאירוע.

אשר ל"אינטרס הציבורי", שהוא, כאמור, התנאי המכריע לתחולת הסייג של "זוטי דברים", השאלה שעל ביהמ"ש לשאול את עצמו היא "האם מעשה העבירה הצמיח מידה מינימלית של סכנה לציבור. תשובה שלילית תחייב את המסקנה, שהשפעתו של המעשה על החברה היא כה מזערית, עד שאין זה ראוי להכתים את מבצעו בהרשעה פלילית" (**עניין אריאל**, בפסקה 26).

אני סבור כי דבריו של הנאשם בנסיבות העניין, לא הצמיחו מידה מינימלית של סכנה לציבור. בנוסף, דעתי היא, כי אין אינטרס ציבורי בכך שהנאשם יורשע בשל ענין פעוט זה, ובייחוד לאחר שבני הזוג נפרדו, ומאז הנאשם אינו גר בבית ואינו בקשר עם המתלוננת. מעבר לאמור, בשל עצם הגשת התלונה על-רקע אלימות במשפחה, נלקח מהנאשם נשקו, עובדה שפגעה קשות בפרנסתו. והרי לך, תוצאה מיידית ואף ארוכת טווח של עצם הגשת התלונה.

עיון בפסיקה מלמד על מקרים חמורים מן המקרה שלפני, בהם נתקבלה הגנת "זוטי דברים" [ר' למשל: רע"פ 7433/05 פלוני נ' מ"י (מיום 29.11.2005) (מקרה של יריקה); ע"פ (מרכז) 27179-04-11 רועי לוי נ' מ"י (מיום 27.9.2009) (אירוע בעל אלמנט של אלימות פיזית ממש)].

אני מקבל את טענת המאשימה, כי בעבירות אלימות במשפחה אין מקום להגנת זוטי דברים, שכן אם נקבל אמירה כוללנית וגורפת שכזו, הדבר יחתור תחת עקרון השפיטה האינדיבידואלית - כל מקרה על-פי נסיבותיו, כל נאשם על-פי נסיבותיו.

עוד אציין כי **בעניין אריאל** בעמ' 148 נקבע, כי בין מכלול השיקולים בשאלה אם עסקין בזוטי דברים אם לאו, ניתן לשקול גם את נסיבותיו האישיות של העושה. במקרה שלפני, הנאשם נעדר עבר פלילי, הוא עבד כמאבטח ומאז האירועים, נשקו נלקח והא איבד את עבודתו וכיום משתכר בשכר נמוך יותר.

האירוע השני

כמפורט בכתב האישום, עת הגיעה המשטרה לביתם, פנה הנאשם לשוטר דוד פטל ואמר לו את הדברים הבאים: "במקום לשלוף, העדפתי לצאת החוצה להירגע", תוך שהוא עושה תנועה עם יד ימין לכיוון מותן צד ימין.

בדו"ח הפעולה של השוטר דוד פטל **ת/3** נכתב, כי הגיע לביתם של הנאשם והמתלוננת והבחין כי הדירה הייתה מסודרת והמתלוננת שהתה בסלון, ואילו הנאשם שהה בחדר השינה וגיהץ את בגדיו. השוטר שאל את הנאשם מה קרה והא הגיב: " התווכחו אני ואשתי לגבי העזרה בבית ויכוח קולני ביותר שכלל עצבים ותוך כדי במקום לשלוף (וכשאמר מילה זאת הנ"ל עשה תנועה עם ידו הימנית לכיוון הצד הימני של המותן) העדפתי לצאת החוצה להירגע ואני אמרתי לה להתקשר".

בהודעתו במשטרה **ת/1** כנשאל מדוע הזכיר הנאשם את עניין השליפה, השיב כי הזכיר את העניין ללא שום קשר לוויכוח שהיה לו עם אשתו, והסביר לשוטר שגם בעבודתו הוא מגיע למצבי ויכוח מאוד קולניים ולא חושב על שליפת (נשק), וכי בעת הוויכוח כלל לא חשב על זה (ש' 17).

בעדותו לפניי סיפר הנאשם, כי הסיבה לכך שהזכיר את הנשק הייתה כדי להסביר לשוטר כי בעבודתו הוא מגיע למצבי קיצון יותר חמורים, וגם אז אינו חושב על שליפת נשקו, לכן יצא החוצה להירגע (פרו' עמ' 10, ש' 26-27).

הסנגור טוען, כי הנאשם סיפר לשוטר את מה שחלף במוחו גרידא מבלי שלמחשבה זו היה, באותו מועד, ביטוי בהתנהגות, לכן היסוד העובדתי של עבירת האיומים אינו מתקיים, לא בדיבור ולא בהתנהגות.

מנגד טוענת המאשימה כי עדותו של הנאשם בבית המשפט היא בבחינת מקצה שיפורים לחקירתו במשטרה משום

שהבין בעצמו כי אמירתו הינה בעייתית.

כאמור, עבירת האיומים "מורכבת לפיצוח", שכן תיחום גבולותיה אינו ברור. לא אחת יש קושי להבחין בין התבטאות מותרת - לרבות התבטאות המעוררת פחד או התבטאות שאינה ראויה כגון אזהרה או התראה מחד גיסא, וקללה או הצקה מאידך גיסא - לבין התבטאות אסורה, המגבשת את היסוד העובדתי של עבירת האיומים. כל זאת, בפרט כאשר הגדרת העבירה מדברת על איום "בכל דרך שהיא" (ר' עניין לם; י' קדמי, חלק רביעי, בעמ' 2123 ואילך). לעניין הגדרת התבטאות כ"איום" יש לשים לב גם לחשיבותן הרבה של מכלול נסיבות העניין, המשפיעות על דרך פרשנות המעשה המאיים (בין אם בדיבור ובין אם בדרך אחרת - "בכל דרך שהיא").

במקרה שלפניי, הגם שיש מחלוקת בעניין ההתבטאות עצמה, ובאיזה הקשר היא נאמרה, דעתי היא כי לא התקיים היסוד העובדתי של עבירת האיומים. בענייננו השוטר ניגש לנאשם, תוך שהוא מגהץ את בגדיו, וביקש שיספר לו את שאירע. הנאשם סיפר לו **לפי תומו**, כי התגלע ויכוח קולני בינו לבין המתלוננת ואמר את שאמר **תוך כדי שהוא מסביר מה עבר בראשו באותם רגעים** - מחשבה זו לא באה לידי ביטוי בכל התנהגות חיצונית, שניתן לפרשה כמאיימת או כהתנהגות מתרה. לו סבר הנאשם כי הדברים אכן אסורים או בעייתיים, האם סביר שימהר "להפיל את עצמו"? אינני סבור כך. לטעמי, הנאשם הסיח לפי תומו דברים המשקפים את הלוך הרוח שלו, כיצד חש "בזמן אמת" וכיצד פעל כתוצאה מכך. ההוכחה לכך שאין מדובר בהתנהגות פלילית (ואזכיר, מדובר בהלוך רוח ובמחשבה גרידא שכן אין מחלוקת כי הנאשם לא ביצע כל פעולה פיזית ברוח הדברים שאמר), שלא היה כל היבט פיזי, ניכר לעין או נשמע לאוזן, למחשבותיו אלו.

לאור המסקנה אליה הגעתי, איני נדרש ליתר טענות ההגנה שהעלה הנאשם.

הערה בשולי הדברים

המאשימה הלינה על כך שהנאשם באמצעות סניגורו, יצאו נגד תוכן של ראיות שהוגשו בהסכמה, מבלי שנחקרו עדים מלבד הנאשם. אלא שיש לדחות טענה זו מכל וכל. ההגנה יצאה מכלל הנחה, מוצדקת בנסיבות העניין, שגם על סמך מכלול ראיות התביעה כפי שהן, לא ניתן לבסס אשמה במידה הנדרשת. לו סברה המאשימה כי יש להעיד את השוטר פטל או את המתלוננת, לא צריכה הייתה לתת ידה להגשת ראיות ללא חקירת עדים, ועל-כן היא מושתקת מלטעון טענות בהקשר זה. מעבר לכך, הכרעותי בתיק זה התבססו כולן על מכלול הראיות, ועל הגרסה העובדתית שהועלתה בכתב האישום. אמנם, הנאשם בעדותו לפניי ציין כי הדברים שצוטטו מפיו ע"י השוטר פטל אינם מדויקים, ואולם לא ייחסתי לכך כל משקל, וכך או אחרת, הגעתי לכלל מסקנה כי אין בדברים שתוארו ע"י השוטר פטל, כדי לבסס במידה מספקת, הוכחתה של עבירת איומים.

סוף דבר

לנוכח כל הטעמים שמניתי לעיל, לא מצאתי מקום כי ניתן לבסס אשמה במידה הנדרשת בפלילים על בסיס הראיות, לפיכך מורה על זיכוי של הנאשם מכל המיוחס לו.

ניתנה היום, כ"ג חשוון תש"פ, 21 נובמבר 2019, במעמד הצדדים.
עמוד 6